

Dairesi	Karar Yılı	Karar No	Esas Yılı	Esas No	Karar Tarihi
VERGİ DAVA DAİRELERİ	2000	116	1999	397	24/03/2000

KARAR METNİ

AİLE REİSİ BEYANNAMESİNDE TOPLANAN EŞLERİN GELİRLERİNE HAYAT STANDARDI

TEMEL GÖSTERGESİNİN AYRI AYRI UYGULANAMAYACAĞI YOLUNDAKİ ISRAR KARA-

RINDA HUKUKA AYKIRILIK BULUNMADIĞI HK.<

Davacının ve eşinin 1/2 payla ortak olarak kurdukları adi ortaklık nedeniyle ticari kazancından dolayı aile reisi sıfatıyla ihtirazi kayıtlarla verdiği 1997 yılına ilişkin gelir vergisi beyannamesi üzerinden eşlerin her biri için ayrı ayrı temel gösterge tutarı esas alınarak fazladan tahakkuk ettirilen gelir vergisinin ret ve iadesi istemiyle dava açılmıştır.

Davayı inceleyen ... Vergi Mahkemesi, ... günlü ve ... sayılı kararıyla; fazladan ödenen miktarın ret ve iadesine karar vermiştir. Vergi idaresinin temyiz istemini inceleyen Danıştay Dördüncü Dairesi, ... günlü ve ... sayılı kararıyla; aile reisi beyanında tek bir beyan ve tek bir mükellefiyet söz konusu olup, eşin aileden ayrı bir mükellefiyeti olamayacağına göre, hayat standardı temel göstergesinin bu beyana bir kere uygulanmasının ... sayılı Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu Kararının gereği olduğu ancak, bu karar kapsamında incelenmeyen, 193 sayılı Kanuna 3689 sayılı Kanunla eklenen Geçici 35 inci maddenin 2-C bendinin ikinci paragrafında yer alan hüküm uyarınca, içtihadı birleştirme kurulu kararına göre aile reisi beyanı tek bir mükellefiyet olarak kabul edilse bile, tek bir mükellefin aynı yılda aynı veya ayrı neviden birden fazla işyerinde ticari faaliyette bulunması halinde temel gösterge tutarına birden sonraki her bir işyeri için temel gösterge tutarının % 50'si oranında ilave yapılmasında olduğu gibi eşlerin de ayrı ayrı ticari faaliyetlerinde % 50 ilavenin uygulanması gerektiği, dosyadan, ilgili yılda davacı ve eşinin adi ortaklıktan dolayı 1/2 payla ticari faaliyette buldukları ve aile reisi sıfatıyla verilen beyannamede bu hisselerle göre beyanda bulduklarının anlaşıldığı, bu nedenle, yukarıda belirtilen esaslar ve sözü edilen Geçici 35 inci maddenin 2-C bendindeki temel göstergeler ve adi ortaklıklar hakkındaki hükümler gözönüne alınarak bir karar verilmesi gerektiği gerekçesiyle kararı bozmuştur.

Bozma kararına uymayan ... Vergi Mahkemesi, ... günlü ve ... sayılı kararıyla; 193 sayılı Yasanın 93 üncü maddesi uyarınca eşlerin ve çocukların her birinin beyannamede ayrı ayrı gösterilen bütün gelirleri birleştirilmek suretiyle toplanarak aile reisi namına toplam üzerinden gelir vergisi tarh olunacağı, madde gerekçesinde, aile reisi beyanından amacın aile gelirini toplayarak tek bir mükellefiyete konu olmasını sağlamak olduğunun anlaşıldığı, bu beyan tek mükellefiyet kabul edildiği için gelirin tamamı üzerinden artan oranlı tarifeye göre vergileme yapılabildiği, Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 116 ncı ve Geçici 35 inci maddesinde düzenlenen hayat standardı esasının mükellefin gerçek gelirine yaklaşmak ve böylece Anayasada öngörülen mali güce göre vergileme ilkesini gerçekleştirme amacına yönelik olarak kanuni

karine getiren bir vergi güvenlik sistemi olduğu, bu yöntemle zirai, ticari ve mesleki kazanç sahiplerinin elde ettikleri gelirlerin asgari bir yaşam seviyesini sağlayacak düzeyin altında kalamayacağı varsayımından hareketle ve ayrıca hayat standardı göstergelerinin de nazara alınması suretiyle yaşam düzeyi beyan edilen gelirin çok üstünde olan mükelleflerin, gerçek gelirine vergi incelemeleri dışında da yaklaşabilme olanağı sağlandığı, Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun ... sayılı kararının da eşlerin aile reisi beyanı hükümlerine göre tek beyannamede toplanan gelirlerine hayat standardı temel göstergelerinin ayrı ayrı uygulanmasında yasaya uyarlık bulunmadığı yönünde olduğu, aile reisi beyanında tek bir beyan ve tek bir mükellefiyet söz konusu olup, eşin aileden ayrı bir mükellefiyeti olmayacağından hayat standardı temel göstergesinin bu beyana bir kere uygulanmasının vergide eşitlik ve adalet ilkelerine de uygun düşeceği, İçtihadı Birleştirme Kurulu kararlarına yargı organının ve idarenin uymak zorunda olduğu gerekçesiyle ilk kararında direnmiştir.

Direnme kararı vergi idaresince temyiz edilmiş ve hayat standardı temel göstergesinin ticari kazançları nedeniyle eşlerin her birine ayrı ayrı uygulanması sonucu tahakkuk eden vergide yasaya aykırılık bulunmadığı ileri sürülerek kararın bozulması istenmiştir.

Davacının eşiyle 1/2 payla kurdukları adi ortaklık nedeniyle elde ettikleri ticari kazançtan dolayı aile reisi sıfatıyla ihtirazi kayıtla verdiği 1997 yılı gelir vergisi beyannamesinde yüzde elli oranında ilave yapılmış temel gösterge tutarı ayrı ayrı uygulanmak suretiyle fazladan tahakkuk ettirilen gelir vergisinin ret ve iadesi yolundaki vergi mahkemesi ısrar kararı, vergi idaresince temyiz edilmiştir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 93 üncü maddesinde, aile reisi beyanı düzenlenmiş ve tam mükellefiyette eşlerin ve velayet altındaki çocukların yıllık beyanname ile bildirilmesi icabeden gelirlerinin maddede belirtilen esaslara göre aile reisi tarafından tek beyanname ile bildirileceği kurala bağlanmış, maddenin gerekçesinde de aile reisi beyanından amacın aile gelirini toplayarak bu gelirin tek bir mükellefiyete konu olmasını sağlamak olduğu açıklanmıştır.

Gelir Vergisi Kanununa 3689 sayılı Kanunla eklenen geçici 35 inci maddenin 2-C bendinin ikinci paragrafında; aynı veya ayrı neviden birden fazla işyerinde ticari faaliyette bulunan mükellefin temel gösterge tutarına birden sonraki her bir işyeri için temel gösterge tutarının % 50'si oranında ilave yapılacağı belirtilmiş, üçüncü paragrafında da, ticari faaliyette bulunan adi ortaklıklarda, ortaklardan birisi için temel gösterge tutarı, diğer ortakların her biri için temel gösterge tutarının % 50'si dikkate alınmak suretiyle tespit edilen toplam tutarın ortaklık ve şirket mukavelelerinde yazılı hisse oranlarında, hisse oranları belli edilmemiş ise her bir ortağa eşit olarak ortak sayısına bölünmek suretiyle uygulanacağı öngörülmüştür.

Olayda yükümlü 1/2 payla adi ortaklık şeklinde ticari faaliyette bulunmakta ise de, bu faaliyet aynı işyerinde aynı neviden ve eşyle birlikte yürüttüğü bir ticari faaliyet olduğundan, yukarıda açıklanan aile reisi beyanının getiriliş amacı da dikkate alındığında aile reisi sıfatıyla verilecek beyannamede temel gösterge tutarının bir kez

uygulanması gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.
Bu nedenlerle temyiz isteminin reddine karar verildi.
(DAN-DER; SAYI:104) YÖ/ES